

1

Redan de gamla romarna.....

- **De tolv tavlornas lag (449 f kr)**
- **Curator** = Stödperson för personer med kroppsliga funktionshinder eller slösaktigt beteende.
- **Prodigus** = Tillsyn över notoriska slösare.
- **Curia Prodigii** = Tillsyn för arvtagare med slösaktigt levnadssätt.
- **Curia Furioso** = Förmynderskap för vansinniga
- **Interdictum** = "Spärr" på förmögenhet.

2

Huvudmannen (hm)

- Den enskilde person som får hjälp av en gm eller fv.

3

God man och förvaltare (vuxna)

- God man (gm) → Ställföreträdare för vuxna.
- Frivilligt
- Hm rättshandlingsförmåga intakt

- Förvaltare (fv) → Ställföreträdare för vuxna
- Tvång
- Hm rättshandlingsförmåga borttagen

4

Överförmyndaren (öfm)

- Utöver tillsyn över gode män och förvaltare.
- Viss rådgivning och service
- Utbildning
- Rekrytering
- Beslut

5

Aktörer

	Överförmyndaren		
Tillsynsmyndighet			
	Ställföreträdare		
Utförare	Gode män	Förvaltare	Förmyndare
			
Mottagare	Huvudmän		Omyndiga
			

6

God man och förvaltare, två typer av ställföreträdarskap.

• Stf kan **bevaka** den enskildes ekonomiska, juridiska och personliga **intressen**.

- Privatpersoner
- Företag
- Myndigheter

7

Åtgärder

8

Hur man vidtar en åtgärd

- Omsorg och noggrannhet
- Lojalitet
- Huvudmannens bästa → Inte för andras bästa
- Huvudmannens nytta

Tillgångar
Önskemål
Förmåga

9

Innan man vidtar en åtgärd

- **Godmanskap**
- Samtycke → Huvudregel
- Åtgärder inom daglig hushållning → Undantag
- Hm tappat förmågan (läkarintyg) → Undantag

- **Förvalterskap** → Samtycke behövs inte

- **Tänk på i övrigt**
- Krävs samtycke från öfm? → Vissa ärenden
- Krävs samråd? → Make/sambo, hm (vid fv)

10

Samtycke från överförmyndaren

Du måste fylla i en ansökningsblankett och skicka med alla bilagor.

Ansökan

Från stf

Vad ?

Varför ?

11

Behörig att ansöka

- Bara stf
- Inte:
- Hm
- Anhöriga
- Advokat
- Mäklare
- Banker

Mäklare ej behöriga

12

Tänk på att:

- innan ansökan skaffa **rätt blankett** och info (från öfm)
- noga gå igenom vilket **beslutsunderlag** som skall bifogas
- ibland **originalhandlingar** till öfm
- alltid ange **syfte**

13

Åtgärder där samtycke krävs från överförmyndaren

- Uttag från spärrat konto
- Vissa placeringar
- Fastighetsaffärer (bostadsrätt)
- Lån till hm (borgen)
- Rörelse
- Dödsbon (vissa åtgärder, egendomens fördelning)

14

Förvalta egendom

15

Övergripande

- Inkomster
- Räkningar
- Löpande utgifter
- Sparande
- Förmögenhetsförvaltning

16

Budget

<http://www.hallakonsument.se/budgetkaikylan/>

17

Konton

- Ett (1) öppet för den löpande ekonomin.
- ↓
- Övriga konton spärrade för stf.
- Öfm [tillstånd](#) krävs för uttag.
- Hm har direkt tillgång till sina pengar.

→ Ej vid förvaltarekap

18

Sammanblandning

- Stf och hm pengar
- Olika hm:s pengar
- Utlåning till hm olämpligt

19

Trygghet/avkastning

Ex. Ingen risk Låg 1-2 Medelhög 3
Bankkonto Lågriskfonder Blandfonder

20

Placeringar

- Premieobligationer
- Fondandelar

Fria

- Aktier
- Kapitalförsäkringar
- Strukturerade produkter
- Mm

Öfm samtycke

- Sparkonton

Obligatorisk

21

Gåvor

- Gåvoförbud, undantaget
- Personliga presenter vars värde inte står i missförhållande till huvudmannens ekonomiska villkor.
- Enligt hm hypotetiska vilja.

22

Lös egendom

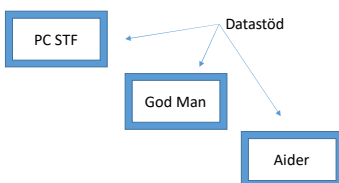
- Motverka att egendom minskar i värde
- Omvandla saker till pengar
- Ta hand om bohag
- Undantag:

23

Räkenskaper och anteckningar

- Fortlöpande:
- Räkenskaper
- Anteckningar om åtgärder

24

Bokföring mm

- [Kassabok](#) (bokföringsprogram, kontoutdrag)
- [Utgifter](#) (bokföringsprogram)
- [Inkomster](#) (bokföringsprogram)
- [Anteckningar åtgärder](#) (bokföringsprogram)
- [Körjournal](#)
- [Kvittenslista](#)

- Verifikationer
- Ansökningar och beslut
- Avtal
- Handlingar från dödsbo
- mm

25

Arkivering av handlingar

- 10 år under löpande uppdrag ?

26

Handlingar efter avslut

- Öfm skickar sina redovisningshandlingar till den som är behörig.

1. Ny stf
2. F d hm
3. Hm,s dödsbo

När sluträkningen är granskad.

- Gm skickar sina redovisningshandlingar samma väg.

1. Ny stf
2. Fd hm
3. Hm,s dödsbo

När preskriptionstiden för skadeståndstalan gått ut (3år).

27

Bevaka rätt

28

Bevaka rätt

Gentemot privatpersoner och företag

- Arv
- Avtal
- Fordringar
- Övrig civilrätt

Gentemot staten och kommuner

- Ansökningar
- Överklaganden
- Skyldigheter
- Övrig förvaltningsrätt

29

Försäkringskassan

Ansöka om ersättning

De ersättningar som går att ansöka om digitalt som ställföreträdare är:

- Ansökan om bostadstillägg
- Anmäla ändrade uppgifter för den som har bostadstillägg
- aktivitetsersättning
- sjukersättning

Beställa underlag inför årsredovisningen

Från januari 2022 kan en ställföreträdare beställa en **årssammanställning** digitalt via Mina sidor för sin huvudman. Underlaget innehåller samtliga utbetalningar Försäkringskassan gjort och vilken skatt de har dragit under föregående år.

30

Sörja för person

31

Sörja för person

- Boende
- Vård
- Omsorg
- Rekreation
- Fritid

32

Sörja för person

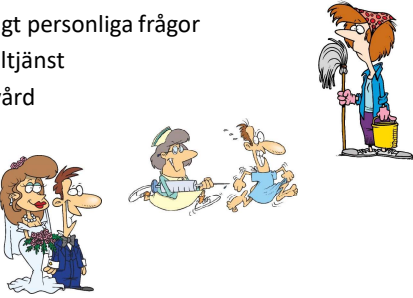
- Gm verka för att socialtjänsten utför sitt uppdrag
- Gm söka engagera anhöriga
- Gm anlita privata yrkesutövare

SOU 2004:112 s 461, Förmyndarskapsutredningen

33

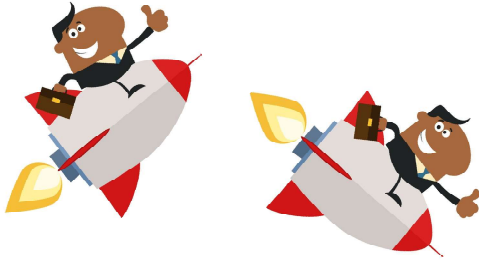
Vad ingår inte

- Strängt personliga frågor
- Socialtjänst
- Sjukvård

34

Uppdragets början och slut

35

Uppdragets början

- Beslut från tingsrätten (vid anordnande)
- Beslut från överförmyndaren (vid byte)
- Registerutdrag från överförmyndaren

Man måste vänta på
beslut och registerutdrag.

36

Huvudmannen

- Möte angående
- Vad ingår i godmanskapet ?
- Vilka regler gäller ?
- Vad kostar det ?
- Ekonomiska prioriteringar.
- Vilka bidrag och andra insatser finns ?
- Pågår några juridiska processer ?
- Vilka står huvudmannen närmast ?
- Är det aktuellt med nytt boende ?
- Hur skall gm och hm träffas ?

37

Vårdpersonal

- Möte angående
- Gode mannens uppdrag
- Huvudmannens hälsotillstånd

38

I övrigt i början

- Anhöriga → Förteckna
- Bidrag → Ansöka
- Budget → [Upprätta](#)
- Ekonomi → Tillgångsförteckning
- Fullmakter → Kartlägga, återkalla ?
- Försäkringar → Teckna, avsluta ?
- Hyresvärd → Kontakta
- Myndigheter → Kontakta ?
- Post → [Särskild postadress](#) ?

39

Uppdragets slut

1. Öfm utser ny stf → Egen begäran, olämplighet, dödsfall
2. Tingsrätten entledigar → Skälig anledning
3. Tingsrätten upphäver stf
4. Huvudmannen avlider → Ej beslut

40

Arvode och kostnadsersättning

41

Redogörelse och beslut

- Arbete → Förvalta egendom, bevaka rätt
- Kostnader → Sörja för person
- Öfm beslutar
- Beslutet överklagbart

42

Arvode och kostnadsersättning

- Skälig ersättning
- Uppdraget har ett betydande ideellt inslag
- [SKL Cirk 22:31](#) (exempel förvalta egendom)

Kategori 1. 10 % av bb = 4830 kr
Huvudmannen har ett person-/transaktionskonto, ev. också ett sparkonto med ett mindre belopp. Denne förvaltar delvis själv sina tillgångar. Om medel lämnats till personal i huvudmannens boende eller annan aktör, ska ställföreträdaren regelbundet – en gång per månad är lämpligt – kontrollera redovisning som ska föras hos mottagaren (boende med flera). Ställföreträdaren ansöker om bidrag och ersättningar etc

- Ersättning för faktiska kostnader (verifierade), eller
- Schablon (2 % av bb = 996 kr)

43

Vem betalar

- Kommunen eller hm eller fördelning.
- Hm betalar till den del:
 1. Inkomsterna före skatt överstiger 2,65 bb eller,
 2. Tillgångarna överstiger 2 bb
- Öfm kan besluta om undantag (åt båda hållen)

Prisbasbeloppet 2022 = 48 300 kr
2,65 = 127 995 kr
2 = 96 600 kr

44

Möjligheter till jämkning, ersättning eller avdrag

- Jämkning av förbehållsbeloppet:
 1. Vid [utmätning/skuldansättning](#) (s 10)
 2. Vid fastställande av kommunal vårdavgift
 3. [Merkostnadsersättning](#)

Kräver aktiv åtgärd i form av ansökan eller yrkande

45

Sociala avgifter och skatt

- Den som betalar arvodet skall betala in stf:s skatt och betala hm,s sociala avgifter till [skatteverket](#).
- Då hm betalar arvodet måste stf ombesörja inbetalningen.

46

Redovisning

47

Redovisning

- Förteckning → 2 mån från start
- Årsräkning → före 1 mars
- Sluträkning → 1 mån från slut

- Undertecknas på heder och samvete
- Avliden stf → Dödsbo
- Uppgifter skall verifieras på så sätt som öfm kräver.
- Öfm kan bestämma ny tid

48

Vem kan bli gm eller fv

Lekmannaupdrag

GOD-MAN
THE SUPERHERO
WITH OMNIPOTENT POWERS!

Rättrådig

Erfaren

I övrigt lämplig

- Myndig
- Ej ha fv

58

Vem kan få god man

Jäklar vad kul jag skall ha..

Kan alla som har svårt att hålla i pengarna få god man ?

59

Förutsättningar för god man

Om någon p g a

1

Sjukdom Psykisk störning Försvagat hälsotillstånd Liknande förhållande

2 behöver hjälp med att

3

Bevaka sin rätt Förvalta sin egendom Sörja för sin person
Bevaka juridiska intressen Bevaka ekonomiska intressen Bevaka personliga intressen

60

Förutsättningar för förvaltare

Ur stånd att sköta sin egendom →

- Samma som för god man
- Sjukdom
- Psykisk störning
- Försvagat hälsotillstånd
- Liknande förhållande

+

Fara för skadliga rättshandlingar och

↓

- ej tillräckligt med godmanskap

61

Ändrade förutsättningar

- **Meddela överförmyndaren**
- Medicinska förutsättningarna borta = Upphörande
- Behovet borta = Upphörande
- Samtycke finns inte längre = Upphörande (godmanskap)
- Behovet ökat/minskat = Jämkning
- Risken upphört (förvaltarskap) = Upphörande/godmanskap

62

Fler formaliteter

63

Jäv

- Delägare i samma dödsbo
- Rättshandlingar (avtal, köpa, sälja)
- Ej rätt att företräda
- Särskild gm förordnas

64

Skadestånd

- Stf utövar sitt uppdrag under skadeståndsansvar.
- Uppsåt eller vårdslöshet (okunnighet, underlåtenhet).
- Tre års preskriptionstid (ej brott).
- Tidigare hm, ny stf eller dödsbo kan föra talan.
- Försäkringar finns

65

Offentlighet och sekretess

- Stf omfattas inte av lagstiftning om offentlighet och sekretess.
- Stf bör kunna få ut handlingar från myndigheter om hm tappat förmågan.
- Öfm har stark sekretess.
- Närmast anhöriga till hm har rätt att få ut handlingar från öfm.

66

Tack för idag!